

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Používání grafických systémů u dětí předškolního věku
Autorka práce: Tereza Lišková
Vedoucí práce: PhDr. Ida Viktorová, Ph.D.

Ve své bakalářské práci se autorka zaměřila na problematiku rozvoje raných gramotnostních dovedností. Konkrétně se zajímá o schopnost předškolních dětí zaznamenat seznam svých přání a odlišit ve svých výtvorech kresbu a písmo. Inspirací byla autorce studie o analýze dětských produktů A. H. Dysonové (1983), stejně jako piagetovsky orientovaný výzkum E.Ferreirové.

Práce je dělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části autorka vymezuje hlavní termíny a pojmy vztahující se k výzkumnému šetření a představuje výsledky konkrétních studií mapujících schopnost předškolních dětí rozlišovat mezi oběma grafickými systémy. Přehled výzkumných šetření není jistě vyčerpávající, pro účely práce ho však považuji za zcela postačující. Na závěr teoretické části bych uvítala krátké shrnutí klíčových poznatků o vztahu kresby a písma – jak obecně přijatých, tak dosud diskutovaných (v čem panuje mezi odborníky shoda, v čem se naopak závěry výzkumů rozchází?).

Praktická část představuje výzkumné šetření, které si klade za cíl zmapovat používání grafických systémů u předškolních dětí. Lze konstatovat, že praktická část obsahuje všechny náležitosti. Nechybí cíle práce ani jasně definované výzkumné otázky. Metodologie je popsána precizně, autorka si je navíc vědoma limitů své práce a kriticky hodnotí design i průběh šetření. V této souvislosti musím poukázat zvláště na nepříliš vhodně formulovanou instrukci k zadání úlohy: *Pokus se zaznamenat dopis Ježíškovi, aby v něm byly alespoň tři věci, které si přeješ k Vánocům.* I když autorka volbu jednotlivých slovy vysvětluje a s důvody pro jejich výběr souhlasím, jde přeci jen o příliš složitou formulaci pro děti předškolního věku (jak se ostatně také ve výzkumu opakovaně ukázalo).

Data autorka popisuje přehledně, výtvořů dětí dokládá v textu. Kategorizace je dobře zdůvodněná a má logickou strukturu. Zajímavě naložila autorka s daty podpisu dětí – tato data oddělila a pracuje s nimi samostatně. Možná by stálo za zvážení data více propojit, nicméně v souladu s mnohými studiemi se i tak podařilo ukázat na svébytné postavení podpisu v rámci rozvoje raných gramotnostních dovedností. Výsledky diskutuje autorka s literaturou, místy však podle mého názoru převládá snaha „zapasovat“ získaná data do škatulek a teoretických stádií, než argumentace nad případnými rozdíly. V závěru bych doporučila výsledky a výzkumné otázky explicitněji propojit.

Pro upřesnění bych se autorky ráda zeptala:

- 1.) Z výzkumného vzorku z důvodu neochoty spolupracovat vyřadila autorka 8 dětí. *Péťa* však kromě zapsání podpisu také nebyl ochoten nic dalšího zaznamenat. Čím se lišil od vyřazených dětí – podpisem?

2.) Dle uvedených záznamů bylo dítě, v případě, že začalo malovat, následně požádáno, aby věc také napsalo (např. *Otk*). Pokud začalo psaním, o kresbu požádáno nebylo (*Fanda*) – pokud by ale bylo o doplnění kresby požádáno, co si autorka myslí o tom, jak by dítě reagovalo?

Celkově považuji práci za zdařilou. Jazyková úroveň práce je na vysoké úrovni, stejně jako práce s literaturou. Autorka prokázala schopnost vymezit výzkumný problém, představit teoretická východiska, připravit a zrealizovat studii, data analyzovat a interpretovat a výsledky svého šetření diskutovat v kontextu zahraničních výzkumů. Práce obsahuje všechny náležitosti a splňuje nároky kladené na bakalářské práce, doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze dne 23.5. 2018

PhDr. Klára Špačková, Ph.D.